

Enhörna Hembygdsförening

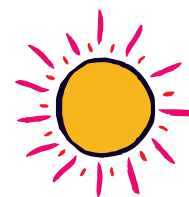
Årgång 9, nummer 3

augusti 2007

HÖSTMARKNAD

Söndagen den 26 augusti, kl. 13-16

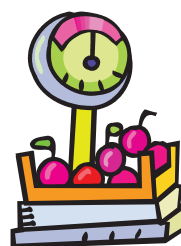

HEMBYGDSMUSEET

Hembygdsföreningens årliga höstmarknad vid museet genomförs som vanligt sista söndagen i augusti. Hemvändardagen har den kommit att kallas då gamla och nya Enhörnabor samlas för att träffas och höra vad som hänt sen man sågs förra gången.

Som seden bjuder har vi försäljning av lokala alster:

- grönsaker och honung från trakten
- nyrökt ål och siklöja (om det "nappar")
- hemslöjd från bygden
- konstverk av lokala konstnärer
- fiskdamm för barnen
- kaffeservering
- grillad korv
- hembakat bröd
- lotteri

Cay spelar och underhåller

V Ä L K O M M E N

PS Vi tar mycket gärna emot saker till lotterivinster, hör av dig till Sven-Eric (550 49184).

Anne-Marie (550 42016) tar gärna emot alla sorters hembakt bröd.

Vill du sälja något på marknaden? Hör av dig till Leif (550 44705)

Visning av gamla lantbruksföremål från Enhörna Söndagen den 30 september kl. 13 - 16

Sven-Eric visar lantbruksredskap som skänkts till Hembygdsföreningen genom åren. På grund av att många av föremålen är ganska skrymmande kan vi inte ha dem i museet utan förvarar dem i **Äleby-ladan**. Sven-Eric berättar om de olika redskapen och deras historia. Följ också ärtornas dans genom ärttriören. Nu finns också Lövsta-mangeln på plats!

Gustav Wennberg baxar in Lövsta-mangeln

Lärlöner i Över-Enhörna år 1907

"Undertecknad har denna dag av kassaförvaltaren hos Över-Enhörna kyrko- och skolråd emottagit trehundra-tjugofem /325/ kronor -öre, utgörande mig i egenskap av lärare i härvarande folkskola till kommande lön för innevarande års andra kvartal. vilket härmed erkännes och kvitteras. Över-Enhörna den 7 juni 1907. P. Gottfried Larsson"

Därtill kom bostad (den nybyggda Klockargården stod färdig 1900), vedbrand, trädgård, fähus och kofoderersättning. Slöjdläraryvode, klockar- organistersättning. Larsson var också poststationsföreståndare, hade diverse förtroendeuppdrag i socken och annat.

Hur kunde då en småskolefröken värderas och ersättas?

"Det andra kvartalet av min lön för året 1907 såsom lärarinna i härvarande småskola har jag i dag bekommit, nämligen etthundratolv (112) kronor och 50 öre, vilket härmed erkännes och kvitteras.

Över-Enhörna den 7 Juni 1907.
Ellen Westerberg"

Därtill kom en mindre bostad. vedbrandersättning (45 kr för 1907). Slöjdlärarynnesättning. Men småskolelärarinnan hade också chans på extraförtjänster - ingen ska tro annat. Skolvaktmästarinnan brukade sköta skolstädningen. Kanske var hon opasslig någon gång. År 1907 finns uppgifter från två tillfällen då fröken Westerberg erhållit 3 kr/gång för skurning av småskolan. Och oktober 1907 erhöll lärarinnan 2 kr för " insättning av innanfönstren i småskolan samt fönsterrensor till dem." De små rara äggen och "mut-fläskstyckena" som föräldrarna (de som hade möjlighet) överlämnade - de kom nog väl till pass.... Det var för 100 år sedan.

152. Kantor Gottfried Larsson och Fröken Ellen Westerberg med sina skolbarn framför storskolan i Över-Enhörna i slutet av 1890-talet.

151. Över-Enhörna. Folkskolläraryvostaden jämte Småskolan. Fröken Ellen Westerberg med småskoleklass år 1899.

Barbro E Sjöström

GUSTAF RUDOLF NILSSON

En facklig pionjär

De som besökte Över-Enhörnas kyrkogård i september förra året och gick kyrkogårdsgången fram, kunde knappast undgå att uppmärksamma den praktfulla kransen med röda band som låg på en grav på höger sida om gången.

De blev säkert också lite undrande över texten på banden: "Gustaf Rudolf Nilsson – Elektrikerförbundet 100 år."

Det är inga genuina sockenbor som ligger begravda där, så det är säkert många som redan tidigare undrat lite vilka som dolde sig bakom namnen på gravstenen:

ALFRIDA CH. NILSSON
GUSTAF RUDOLF NILSSON
ESTRID A. NILSSON

ALFRIDA CHARLOTTA föddes i Turinge 1875 och avled i Stockholm 1951.

GUSTAF RUDOLF föddes i Västerås 1870 och avled i Stockholm 1956.

ESTRID ALFRIDA, dottern i familjen, föddes i Stockholm 1901 och avled där 1972.

Beträffande Alfridas och Estrids levnadshistoria finns inte mycket dokumenterat, men desto mera om Gustaf Rudolf, som gjort rejäla avtryck i de fackliga historieböckerna.

ALFRIDA CHARLOTTA kom som sjuåring med familjen till Stockholm, där hon så småningom träffade Gustaf Rudolf som hon gifte sig med år 1900 och de fick barnen Estrid Alfrida 1901 och Nils Gustav 1903.

GUSTAF RUDOLF som var son till en tornväktare i Västerås flyttade med familjen till Stockholm och började sitt arbetsliv som telegrambud och senare som kabeldragare vid Televerket. Hans intresse för elektriciteten väcktes tidigt. År 1884 hade man provbelysning med bågglampor på Skeppsbron och Stads-gårdshamnen, och så här berättar han själv: "Okynniga pojkar som vi voro vid den tiden ville vi prova "det elektriska", varför vi stucko in fingrarna och kände på de elektriska trådarna, därvid vi fingo stötar. De vore ju inte så farliga då man endast hade 110 volt."

I samband med Stockholmsutställningen 1897 byggdes den så kallade Bergbanan på Skansen, och där deltog Gustaf Rudolf som då var anställd vid ASEA. Sedermera skulle han bli heltidsanställd som elektriker på Skansen. Vid anställningen på ASEA blev han snart medlem i Elektriska Montörföreningen i Stockholm och blev också snart dess ordförande. Han insåg så småningom behovet av ett landsomfattande elektrikerförbund och en kommitté tillsattes i Stockholms-föreningen vars resultat utmynnade i att Elektriska Arbetareförbundet såg dagen ljus i september 1906 och Gustaf Rudolf blev dess första ordförande, ett uppdrag han innehade fram till 1913.

Gustaf Rudolf och hans familjs vistelse i Över-Enhörna började omkring 1940 då man hyrde Rosendal där man vistades sommartid. Varför det blev just Över-Enhörna är det ingen som säkert minns, men troligtvis hade närheten till Alfridas födelsesocken, där de nära släktingarna fortfarande bodde kvar, säkert sin betydelse. Man verkade trivas så bra att dottern Estrid 1942 köpte fastigheten Östergården av dödsboet efter Emma Pettersson. Tomten var då obebyggd, men så snart kriget var slut, lät man bygga en fastighet i två plan.

Man flyttade ut dit i början av maj, och då ringde man till socknens droskägare Sigge Rosenberg som åkte in till Helgagatan för att hämta familj och packning, för att fram på höstkanten göra samma tur åt motsatta hållet.

Östergården blev sommartid en samlingsplats hos farfar, farmor och faster för barnbarnen Nilsson: Birgit, Bertil, Anita och Ulla. Birgit som var äldst var född 1930, och Ulla som är yngst är född 1944. Än idag finns det säkert några sockenbor som minns dem. Efter att både Gustaf Rudolf och Alfrida gått ur tiden och barnbarnen vuxit upp sålde Estrid Östergården 1959.

Bertil Wallin

Hänt sen sist.....

Söndagen den 27 april var det öppet hus hos hembygdsföreningarna i Enhörna, Nykvarn, Hölö-Mörkö, Järna och Södertälje. **Hembygdsrundan** var det samlande namnet som uppmuntrade folk att åka runt och få lite mer kunskap om grannområdena. Ett hundratal personer besökte oss i museet där de fick information om bygden och bjöds på teaterföreläsningen "Årsexamen i Ruskaby skola" i gamla skolan. Skådespelare bestod av elever från årsklasserna 4 - 6 i Vallaskolan och konstnärlig ledare var Lena Smith Christensson.

Nationaldagsfirandet samlade närmare 150 personer som fick se den traditionella fanborgen, ledd av musikanter, tåga från kyrkan till museet. Därefter framfördes vacker sång av körerna Små- och Sångfåglarna, under ledning av Helena Cronholm. Lennart Rydberg var årets talare och hans tema var Sverige och hur vi ibland glömmet vilken idyll vi lever i och att vi borde värdesätta det mer. Som den ångbåtsentusiast han är passade han också på att informera oss om ångbåtstrafiken i Enhörna. Efter tal och nationalsång invigde utställningsgruppen årets utställning "Från mjölkpall till chathall".

Vandringen i Sundsvik, 16 juni, lockade drygt 40 personer som i ett underbart sommarväder vandrade runt i Sundsvikstrakten. Vår nestor Arne Löw berättade, på sitt oeffterhärmliga sätt, om hur livet gestaltade sig i Sundsvik i början av seklet. Bosse Staflund med bröderna Börje och Bertil fyllde sedan på med egna upplevelser från sin uppväxt vid bruket. Vandringen avslutades med kaffe intagen ute på den gamla piren.

Medlemsavgiften

Tack alla som betalt **medlemsavgiften**. Du som ännu inte betalt, var snäll och gör det så snart som möjligt. Vi är beroende av medlemsintäkterna, de utgör ryggraden i vår ekonomi!

Medlemstillströmningen är fortsatt god, under 1:a halvåret 2007 har fått närmare 40 nya medlemmar.

Rättelse

I April-utgåvan av vårt hembygdsblad ingick en artikel om soldaten och sockenskräddaren August Nyström. Tyvärr blev fotografiet förväxlat och visar ett annat par. Så snart rätt fotografi är funnet kommer vi att publicera det. Vi ber om ursäkt! /redaktionen

Enhörna Hembygdsförenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande	tel: 550 447 05	Birgitta Wulkan	tel: 550 491 28
Olle Karlsson, vice ordf	tel: 550 440 37	Jan Munck	tel: 550 420 14
Britt-Mari Gylefors, sekr	tel: 550 421 30	Bo Staflund	tel: 552 461 35
Anne-Marie Andersson	tel: 550 420 16	Sven-Eric Åkerman	tel: 550 491 84
Mona Elveskog	tel: 550 420 28	Peder Edström	tel: 550 441 03

Box 39, 15023 Enhörna, Medlemsavgiften är 75/100:-/år (enskild/familj)

Postgiro 23 89 45-0, Bankgiro 822-6565

Hembygds museet hålls öppet söndagar juni-sep, 13.00 - 16.00

Besök föreningens hemsida: www.enhorna.nu